AGREEMENT VS DISCREPANCY CONCERNING THE LEXICOGRAPHICAL DEFINITION AND DISCURSIVE USE OF WONDER PSYCHOLOGICAL VERBS. ON THE CONCEPT OF 'WONDER' IN ROMANIAN, FRENCH AND SPANISH

Dana-Luminița Teleoacă (Dobre), PhD, Scientific Researcher III, "Iorgu-Iordan – Al. Rosetti" Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest

Abstract:Our research aims to prove to what extent the fundamentally positive meaning (as indicated in the dictionaries) of the three lexemes expressing the wonder concept in Romanian, French and Spanish (cf. Rom. a [se] minuna, Fr. [s']émerveiller and Sp. maravillar[se]) is also valid for the contemporary use of these verbs. To be more specific, we try to establish to what extent the correlation, at the discourse level, between these lexemes and the stimuli can generate only positive experiences.Our analysis comprised the dissociation between (a) the religious (Christian) discourse, where these verbs lexicalize intensive-positive meaning par excellence and (b) the lay discourse, the coloquial register of current Romance languages, where we can prove, at least for Romanian, the semantic polarization phenomenon (for instance, the occurence of Rom. a minuna in the same context with negative [contextual or intrinsec] stimuli). In this approach, we took into account multiple aspects: the etymological issue, the specific historical, economic and cultural conditions in which have evolved, on one hand, the Romanian language and on the other hand, the Western Romance languages, and, last but not least, the decadence of postmodern society, a secular society par excellence.

Keywords:wonder psychological verbs, lexicographical, discursive, (apparent, real) stimulus, non-animated subject, positive / negative / neutral matrix content.

1. Precizări preliminare

Rom. *a* (*se*) *minuna* poate fi definit, în conformitate cu principiile gramaticii cognitiv-funcţionale (v., de ex., Langacker 1987: 147 sq., Lakoff 1987: 63 sq. sau Manea 2001: 25 ș.a.), drept verb polisemantic în diacronie, având în vedere că acest lexem verbal a fost atestat în româna veche, îndeosebi în textele bisericești, și cu alte sensuri, alături de sensul binecunoscut astăzi „a uimi profund pe cineva și a-i stârni admirația", și anume [despre Divinitate] „a înzestra cu calităţi miraculoase", respectiv „a săvârşi o minune" (DLR [VI] 1967). În conformitate cu definițiile lexicografice, *a minuna* este în româna modernă / actuală un verb psihologic cu o încărcătură semantică intensivă și fundamental, chiar exclusiv pozitivă[1], acesta lexicalizând un sens discret hibrid, în care semele *uimirii* coexistă cu cele ale *admirației*[2]. Din punct de vedere etimologic, *a minuna* reprezintă un derivat pe teren intern de la un substantiv, după toate probabilitățile, moștenit din latină, și anume *mirionem*[3].Din aceeași familie etimologică făcea

[1] Acest aspect reiese nu doar din definirea lexicografică a verbului în discuție, ci inclusiv din contextele citate în scopul ilustrării (și susținerii) conținutului semantic al acestuia (de pildă, în DLRLC contextele reproduse sunt relevante, fără nicio excepție, pentru lexicalizarea unei accepții prin excelență pozitive).
[2]Nu insistăm asupra acestui aspect, aprofundat de noi într-un studiu din 2014 (v., la Bibliografie, Teleoacă 2014b).
[3] În multe dintre sursele consultate, substantivul respectiv figurează ca neatestat, în consecință acesta fiind consemnat cu asterisc (v., de pildă, CDER 5317). În realitate însă, asteriscul nu se justifică, termenul fiind atestat la Accius, dar și la Tertullianus (pentru detalii, v. Ern.–Meillet 2001).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

parte și verbul *mirari / *mirare*, etimon, printre altele, (și) al rom. *a mira*, în aceste condiții româna fiind unica limbă romanică ce a continuat până în zilele noastre, cu un sens doar aproximativ identic, două forme verbale, raportabile în ultimă instanţă la unul şi acelaşi radical latin, anume *mir-* (cf. *a* [*se*] *mira*, respectiv *a* [*se*] *minuna*). Diferenţele între cele două lexeme se stabilesc nu numai la nivelul semelor graduale și al polarității, ci inclusiv având în vedere relaţia specifică a fiecăruia dintre acestea cu sfera (discursivă) laică, respectiv religioasă. Astfel, dacă *a* (*se*) *mira* a fost valorificat foarte probabil de la bun început în aria laică de semnificaţii, evoluția celuilalt verb nu se putea petrece independent de semantica intrinsecă și destinul substantivului de la care acesta s-a derivat, anume *minune*, un nume fundamental religios, marcat intensiv. Chiar dacă astăzi *a* (*se*) *minuna* [+religios] nu mai apare cu aceeași frecvență ca în româna arhaică (v., în acest sens, și cele 2 accepții, conotate religios, menționate *supra* pentru limba veche), totuși *acesta reprezintă în continuare un verb cu dublă încărcătură semantică, profană şi religioasă*, mărturie în acest sens stând şi o serie de contexte pe care le-am consemnat în pagini de limba română. Această realitate – de netăgăduit – vine în contradicție cu definițiile care figurează în sursele lexicografice ale românei actuale și în conformitate cu care *a* (*se*) *minuna* ar fi un verb fundamental, chiar exclusiv laic[4]. Desigur, acest tip de deficiență ar putea fi remediat prin semnalarea, în interiorul definiţiei lexicografice, inclusiv a accepției pe tărâm religios, prin precizarea explicită a apartenenţei terminologice (cf., de pildă, *a* [*se*] *minuna* (bis.) „a se smeri în faţa puterii / milosteniei / minunilor... lui Dumnezeu; a (se) tulbura profund").

Similar situației consemnate pentru română, și celelalte două limbi romanice utilizează, pentru desemnarea conceptului ʻa (se) minunaʼ, nu verbe moştenite din latină, ci lexeme derivate pe teren intern de la un nume latin, de data aceasta, un semicultism (cf. Corominas 1954 [III]), şi acesta, intrinsec, puternic marcat intensiv. Este vorba despre un nume circumscris aceleiași familii etimologice ca și *mirionem* (cf. *mir-*), și anume lat. vulg. ***mir**abilia* „cosas admirables" (Corominas) > ● sp. *maravilla* „suceso o cosa *extraordinarios* que causan admiración" [„eveniment sau lucru extraordinar care provoacă surprindere și admirație", t.n.]> vb. *maravillar*(*se*) „causar admiración a alguien" [„a provoca surprindere și admiraţie cuiva", t.n.], (refl.) „ver con admiración" [„a privi cu surprindere și admirație ceva / pe cineva", t.n.] (*apud* DRAE *online*); ● fr. *merveille* „événement ou chose qui cause un *vif* étonnement par son caractère étrange et *extraordinaire*" (TLFi) > vb. (s')*émerveiller*„inspirer à quelqu'un un sentiment d'étonnement et de *vive* admiration..." (Larousse *online*). Așa cum se poate observa, semele graduale (intensive) figurează exclusiv în cazul sp. *maravilla* și al lexemelor din franceză (v., în acest sens, epitete precum *vif* sau *extraordinaire / extraordinarios* care susțin – pe bună dreptate – semantica superlativă a cuvintelor respective).Deși aceste seme sunt fără îndoială implicate, la nivel intrinsec, și de sp. *maravillar*(*se*), totuși dicționarele acestei limbi nu fac nicio precizare în acest sens[5]. În schimb, în toate cele trei limbi romanice, glosarea lexemelor în discuție reflectă orientarea *fundamental, chiar exclusiv pozitivă*, precum și conținutul *discret hibrid* al acestora (experimentarea ʻsurprinderii maxime admirativeʼ). Rămâne de văzut în ce măsură aceste caracterizări sistemice, de dicționar, se verifică la nivelul utilizării concrete a acestor verbe în limbile romanice considerate, etapa actuală.

[4]De altfel, același tip de definire, în sferă exclusiv laică, apare şi în sursele lexicografice ale limbilor romanice occidentale (v., în acest sens, glosarea sp. *maravillar* și a fr. *émerveiller*).

[5]O situație similară am constatat și în cazul verbului din română, *a* (*se*) *minuna*, glosat uneori prin lexeme non-intensive; de pildă, în NODEX 2002, *a minuna* este definit semantic prin verbe precum *a impresiona, a surprinde, a uimi* și chiar *a mira*, în condițiile în care niciunul dintre acestea nu este urmat de un modificator cu sens superlativ.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

2. Subiectul-stimulus (non-animat, non-propoziţional)[6]

În studii anterioare, consacrate conceptelor ‘a consterna’ (v. Teleoacă 2015), respectiv ‘a mira’ (v. Teleoacă 2016), remarcam, pe de o parte, asocierea verbelor psihologice în discuţie cu substantive-stimulus încărcate matricial negativ sau care, deşi intrinsec neutre, suportau contextual o citire în aria negativă de semnificaţii (este cazul vb. *a consterna*), pe de altă parte, disponibilitatea de asociere atât cu stimuluşi negativi, cât şi pozitivi, deşi cu o anumită prevalare – în ansamblul celor trei limbi romanice considerate – a experimentării în aria negativă de semnificaţii (cazul vb. *a mira*). În această ordine de idei, conceptul verbal psihologic care constituie obiectul acestei cercetări este unul inedit în măsura în care ‘a minuna’ implică *experimentarea stării de uimire maximă în mod esenţial sub latura sa... pozitivă*, cel puţin din unghiul definirii lexicografice a celor trei lexeme. În acord cu această definire semantică, aşteptările noastre converg spre a admite asocierea celor trei lexeme (rom. *a minuna*, fr. *émerveiller* şi sp. *maravillar*) în exclusivitate cu stimuluşi matricial sau contextual pozitivi care, la rându-le, sunt susceptibili de a genera experimentări doar în plan pozitiv. În ce măsură însă această semantică intrinsecă (... etimologică[7]), consemnată ca atare în dicţionare, se regăseşte, în etapa actuală, la nivelul utilizării concrete a limbii, în speţă, în registrul colocvial? Cu alte cuvinte, este posibil ca aceste verbe psihologice să se asocieze inclusiv cu substantive-stimulus marcate [+negativ] şi, într-o eventuală situaţie de acest gen, cum ar putea fi calificată experimentarea stării respective (surprindere maximă pozitivă vs. negativă...)[8]? Am putea sau nu admite *polarizarea semantică* şi, în acest context, *degradarea* şi chiar *improprietatea semantică,* în condiţiile în care, în majoritatea covârşitoare a eventualelor cazuri consemnate[9], ‘a minuna’ ar fi privat de conţinutul său pozitiv prin asocierea cu stimuluşi încărcaţi negativ?Sau am vorbi doar despre simple... *tendinţe*?!Pe de o parte, având în vedere că verbele care exprimă conceptul ‘a minuna’ sunt matricial pozitive, atunci s-ar impune să admitem mai degrabă *improprietatea semantică* (dimpotrivă, în cazul unui verb cum este ‘a mira’, conceptul de ‘tendinţă’ pare a fi mai adecvat, luând în considerare conţinutul său matricial neutru). Pe de altă parte însă, nu trebuie să ignorăm nici *contextul extralingvistic* în care s-au putut petrece astfel de fenomene, și anume *societatea modernă* căreia, după toate probabilităţile, îi este din ce în ce mai la îndemână experimentarea (surprinderii) în aria negativă de semnificaţii! De altfel, unele dintre concluziile formulate de noi, în contextul discuţiei consacrate conceptului ‘a mira’, insistă asupra acestui *sindrom al modernităţii*, definibil drept expresie a *crizei afective a lumii actuale*, mai puţin aptă să trăiască mirarea / uimirea / surprinderea în înţelesul său pozitiv. În această ordine de idei, putem afirma că o anumită particularitate, calificabilă *în primă instanţă* în termenii unei *improprietăţi semantice*, este susceptibilă de a deveni, prin repetare constantă, într-un anume cadru istorico-cultural, *tendinţă*! Vom încerca, în continuare, să verificăm în ce măsură astfel de

[6] În demersul nostru vom avea în vedere contexte (excerptate din pagini de limba română, respectiv din pagini de limba franceză şi spaniolă) relevante pentru structura *activ-tranzitivă* a verbului ‘a minuna’, enunţurile reflexive fiind valorificate doar tangenţial.
[7] Sensul substantivelor care au stat la baza derivării acestor verbe, *minune* în română, *maravilla* în spaniolă, respectiv *merveille* în franceză – la rândul lor, continuatoare ale substantivelor latinești *mirionem* (derivat folosit inițial cu accepție negativă, evocând mai exact o „persoană hidoasă”, pentru ca în literatura creștină să fie valorificat cu sensurile „admirator (naiv)”, atestat la Tertullianus, și, ulterior, „minune”), respectiv *mirabilia* (de la bun început, termen al limbii bisericești, cf. Ern.–Meillet 2001) –, este prin excelență unul intensiv pozitiv, caracteristici transmise ca atare şi derivatelor verbale postnominale.
[8] În cazul unui verb psihologic precum *a mira*, posibilitatea de asociere inclusiv cu stimuluşi marcaţi [+negativ] era cât se poate de firească, având în vedere caracterizarea acestuia drept verb *prin excelenţă neutru*. Acest firesc al asocierii nu poate fi însă admis pentru ‘a minuna’, verb orientat fundamental pozitiv.
[9] Excepție ar putea face unele enunțuri în care un substantiv matricial negativ este susceptibil de a se încărca, într-un anume context, pozitiv (cf., de pildă, ***Agresivitatea*** *boxerului, reprezentant al României, ne-a minunat*, enunț în limitele căruia subst. *agresivitate* este… înnobilat semantic).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

supoziții se susțin... Începem discuţia în acest sens cu română, pentru care am consemnat o serie de contexte în care subiectul-stimulus este *intrinsec pozitiv*, prin urmare fiind vorba despre enunţuri care ilustrează situația ideală, având în vedere conformitatea cu semantica intrinsecă a lexemului verbal; cel mai adesea este vorba despre contexte laice, deşi nu lipsesc nici contextele bisericeşti: „Si de fiecare data ma *minuneaza* ***relaxarea*** oamenilor de acolo" (*online*: www.piticu.ro/benzinaria-fara-benzinari.html); „Ne *minunează* ***măiestria şi fineţea*** cu care sunt lucrate obiectele în filigrane..." (*online*: www.pemptousia.ro/2013/07/trebizonda/); „Pe toti ne *minuneaza* ***dezvoltarea*** dintr-un simplu embrion..." (*online*: acvila30.wordpress.com › Predici, Predică la Duminica a IV-a din Post a Sfântului Ioan Scărarul a ÎPS) ș.a. Adesea, experimentarea în arie pozitivă este susținută de stimuluşi *matricial neutri*, care se încarcă *pozitiv contextual*; şi de această dată precumpănesc contextele laice: „... ***designul*** întregului hotel mă *minunează*" (*online*: outinmures.ro/hotel-binderbubi-sighisoara-de-vazu); „Desigur, ***raspunsul*** *acesta*, cum ne *minuneaza* pe noi astazi, L-a uimit si pe Hristos" (*online*: www.oasteadomnului.ro/2016/vindecarea-slugii-sutasului-2)[10]. Contextele în care *a minuna* se asociază cu *stimuluşi* (*intrinsec* sau *contextual*) *negativi* sunt susceptibile de a fi definite, cel puțin la prima vedere, drept *improprii*, având în vedere conținutul matricial fundamental pozitiv al vb. *a minuna*:„Si ***goliciunea*** paharului te *minuneaza*, caci da, uneori e gol de tot, si te face sa vezi propria goliciune" (*online*: www.garbo.ro › Stil › Lifestyle › Jumatatea plina a paharului); „Ma *minuneaza* ***josnicia*** de care dau dovada o serie intreaga de ziaristi din presa romaneasca" (*online*: www.politicienii.ro/2015/06/) ș.a.Așa cum se poate înțelege, în contexte de genul celor citate, *a minuna* nu mai lexicalizează un sens pozitiv, ci unul (intensiv-)negativ, ce poate fi caracterizat în termenii surprinderii neplăcute la superlativ; prin urmare, în astfel de situații de comunicare, mult mai adecvate ar fi fost lexeme verbale precum *a intriga, a consterna, a contraria* sau *a şoca*. Aceeaşi observație este valabilă și cu referire la o serie de enunțuri în care subiectul-stimulus, intrinsec neutru, se încarcă, în limitele unui anume context, cu un sens negativ (cf., de ex., „Am pus adineauri o intrebare al carei ***subiect*** ma cam *minuneaza* de o luna de zile", *online*: www.tpu.ro › Categorii › Totul despre TPU; „Mă *minunează* însă ***hotărârile*** instanţei", *online*: ziuadecj.realitatea.net/.../acuza-tetarom-ca-le-a-fugit-terenul-de-su...; „Mă *minunează****atitudinea*** unora desprinsă parcă din filmele cu frustraţi sexual", *online*: www.minunat.eu/guest-post-ce-minuneaza-pe-alexan... ş.a.). Uneori, enunțiatorul este conștient că folosește verbul *a minuna* cu sens... impropriu, în acest context el încadrând lexemul respectiv între ghilimele: „De la votarea nocturnă, cu depunerea jurământului în pădure, ***Guvernul*** *de la Chişinăunu încetează să* ne *'minuneze'*" (*online*: independent.md/maria-ciobanu-guvernarea-nu-inceteaza-sa-ne-minunez...) ș.a. Același fenomen al *deznobilării semantice* este evidențiat și de numeroase enunțuri reflexive (cu circulație în româna actuală), de regulă neconotate stilistic, în limitele cărora obiectul prepozițional reprezintă adesea un substantiv-stimulus marcat [+negativ]: „... mulți oameni *se minunează* ***de nepăsarea și aroganța*** bărbatului din Slovacia" (*online*: www.auto-bild.ro/.../toate-masinile-se-dau-din-calea-a...) ș.a.

Caracterul impropriu al unor utilizări de acest gen este, cel puțin într-o anumită măsură, atenuat în condițiile acceptării unei relevanțe mai largi a acestora, și anume extralingvistică, culturală, dar și luând în considerare performarea unora dintre enunțurile respective sub semnul (auto)ironiei. În această ordine de idei, pe de o parte, acest proces de *degradare semantică* poate fi văzut drept expresie a unei *anumite tendințe*, la rândul său ilustrativă pentru *profilul spiritual al civilizației moderne*. De altfel, perspectiva statistică ar putea susține și ea, într-o anumită măsură, acest tip de valorizare: fenomenul consemnat de noi, în pagini de limba română, nu pare a avea

[10] Pentru mai multe exemple, v. Teleoacă, *Verbele de mirare*.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

dimensiunile unui *hapax*, *a minuna* utilizându-se într-o serie de contexte cu această accepție denaturată. Pe de altă parte, deşi ironia furnizează circumstanțe atenuante improprietății semantice, totuşi, *contextele de acest gen sunt simptomatice pentru* ***opțiunea vorbitorului actual al românei de a exprimaun anume conținut într-un anume fel***, în cazul de față prin degradarea semantică a vb. *a minuna*. De pildă, în loc să spună: *Pentru că nu sunt un priceput în descâlcirea tainelor cu care ne* ***consternează / şochează / intrigă****legislația noastră*, enunțiatorul optează pentru: *Pentru că nu sunt un priceput în descâlcirea tainelor cu care ne* ***minunează*** *legislația noastră*, acest din urmă enunţ fiind foarte probabil resimțit a avea un impact (conativ-fatic) superior asupra eventualului interlocutor. În al treilea rând, am putea spune că *semantica negativă* cu care vb. *a minuna* este utilizat azi în unele contexte (laice) *are întrucâtva acoperire etimologică*, având în vedere că lat. *mirionem* prezenta la origini o accepţie negativă (cf. „prodige de laideur", „monstre", *apud* Ern.–Meillet 2001), *foarte probabil doar odată cu creştinismul producându-se o înnobilare semantică a acestuia*. Accepția păgână negativă trebuie însă să fi persistat în memoria colectivă a populației daco-române, mai ales în condițiile dezvoltării acesteia în spațiul așa-numitului „creștinism popular" (Zugravu 1997)[11]. În Occidentul romanic, dimpotrivă, lat. *mirabilia* a fost de la bun început utilizat cu accepție fundamental pozitivă, substantivul în discuție fiind termen al limbajului bisericesc (Ern.–Meillet 2001). În această ordine de idei, va fi interesant de văzut în ce măsură verbele corespunzătoare din franceză și spaniolă, în speță *émerveiller* și *maravillar*, se construiesc și cu stimulușsi marcați [+negativ]. Totuși, așa cum am putut constata inclusiv pe baza contextelor excerptate din pagini de limba română, enunțurile în care *a minuna* se asociază cu stimulușsi pozitivi predomină net asupra celor cu stimulușsi negativi, ceea ce poate constitui un argument indirect în favoarea faptului că ***a minuna*** **trebuie să se fi derivat de la** ***minune*** **într-o epocă în care acesta din urmă** ***lexicaliza un conținut eminamente pozitiv***. De altfel, această realitate este susținută și la nivel frazeologic, majoritatea frazeologismelor în care apare *minune* fiind conotate pozitiv: *ca prin minune* = „(în legătură cu evenimentele pozitive) dintr-odată, pe neașteptate"; *minunea minunilor,* formulă care exprimă o apreciere superlativă; *cele șapte minuni ale lumii* = „șapte dintre operele celebre ale Antichității"; *de minune* = „admirabil, minunat, extraordinar" (DEX 2009).Alte structuri se asociază, în funcție de context, cu semnificații în plan pozitiv vs. negativ; v., de pildă, *mare minune* sau *minune mare*, exclamație care exprimă uimire, admirație, dar și neîncredere față de cele văzute sau auzite. Unicele frazeologisme cu încărcătură semantică negativă propriu-zisă sunt *a se face de minune* „a se face de râs; a produce uimire (în sens negativ)"(*ibid*.) și *mare minune să...* cu sens dubitativ, cf. „m-aș mira să..." (*ibid*.). Aspectul discutat este și mai bine ilustrat în cazul fr. *merveille*, consemnat în TLFi cu numeroase ocurențe *exclusiv în limitele unorfrazeologisme conotate pozitiv,* ceea ce nu surprinde câtuşi de puțin având în vedere semantica lat. *mirabilia*; citățm spre ilustrare: (înv.) *c'est merveille de* + inf., *c'est merveille que* + subj. = « c'est une chose admirable, étonnante, extraordinaire » (TLFi); loc. (*attendre, dire, raconter*) *monts et merveilles* = «(attendre, dire, raconter) des choses étonnantes, extraordinaires, remarquables » (*ibid*.); *les sept merveilles* (*du monde*) = « les sept oeuvres d'art qui chez les Anciens passaient pour être supérieures aux autres en beauté, en grandeur, en magnificence »

[11] Existența populației daco-romane în afara unui cadru statal bine organizat, supus periodic stăpânirilor barbare, în condițiile unei vieți urbane precare, a determinat *rezistența vechilor culte timp îndelungat, normele noii religii, anume creștinismul, fiind adaptate mai… liberal, pe cale populară* (Zugravu 1997: 31 sqq.; v. și Teleoacă 2005: 14 sqq.). Sunt aspecte care explică, printre altele, opțiunea românei în favoarea unor termeni circumscriși sferei ontologice profane, precreștine / păgâne, prin opoziție cu selectarea în limbile romanice occidentale a unor termeni propriu-zis religioși, cf., de pildă, *draco / diabolus, Dominedeus / Deus, Creatio / Natalis* ș.a. (v. Teleoacă 2014b: 189–202) sau un proces mai intens de „migrare" a termenilor religioși în vocabularul de uz general, în cazul limbii române (v. Teleoacă 2012: 73–94).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

(*ibid*.); *une merveille de*; *faire merveille, faire des merveilles* = « faire quelque chose d'étonnant, d'exceptionnel, méritant l'admiration » (*ibid*.); *dire merveille*(*s*) *de qqn.* ou *qqc.* = « faire l'éloge de, dire beaucoup de bien de...” (*ibid*.); *à merveille* « très bien, excellemment; admirablement, parfaitement bien » (*ibid*.); *se porter à merveille* = « être en excellente santé, en très bonne forme » (*ibid*.)[12] ș.a.

Conținutul matricial pozitiv al rom. *a minuna* este susținut și de o serie de enunțuri (unele, performate sub semnul unei anumite redundanțe) în limitele cărora acest verb este coordonat copulativ cu lexeme verbale definibile similar la nivel intrinsec: „Aceste lucruri ne*minunează* ***și*** ne ***îmbărbătează***” (basilica.ro/lansare-de-cd-la-filarmonica-oltenia-din-cr...); „... amintirile, care ne *delectează* sufletul, ne ***farmecă*****și** ne*minunează*” (*online*: gazetadesud.md/cartea-a-fost-mereu-cel-mai-importa...); „Lumea care ne înconjoară ne ***fascinează*** ***și***ne *minunează* în mod continuu” (*online*: www.descopera.ro/.../15055385-imagini-uimitoare-m...) ș.a. Alteori, semantica intrinsec pozitivă a vb. *a minuna* este subliniată în condițiile coocurenței acestuia, în tipare specifice, cu verbe încărcate matricial negativ (cf., de pildă, „... *nici nu ne minunează, nici* ***nu*** *ne* ***supără***: trecem pur şi simplu pe lângă ele”, *online*: https://books.google.ro/books?isbn=6066003178).

Orientarea fundamental pozitivă a vb. *a minuna* este susţinută inclusiv de faptul că enunţurile în care acest verb se construiește cu modificatori de polaritate negativi apar cu totul izolat, de regulă tiparele respective fiind conotate pragma-stilistic. Aceste utilizări sunt marcate ca atare prin plasarea vb. *a minuna* între ghilimele, dovadă că enunţiatorul respectiv nu comite o improprietate semantică, el valorificând lexemul respectiv în deplină cunoştinţă de cauză, ca, de pildă, în contextul: „Mai mult, profetia facuta de El anunta aceasta activitate de contrafacere care ‘*minuneaza*’ ***urat*** lumea sfarsitului” (*online*: www.clipa.com/a2758-EXTRATERESTRII-si-INTRA...). În alte situații, de asemenea izolate, deznobilarea semantică a vb. *a minuna* este marcată prin precizarea *în*(*tr-un*) *mod negativ*:„Dacă ar fi cevace m-*ar minuna*, *poate* ***într-un mod negativ***, ar fi *credința*. În ce sens? *Mă uit în jur și încep să realizez că din ce în ce mai puțini oameni cred în ceva*(s.n.)”. În contextul citat, enunțiatorul cunoaște sau, în orice caz, intuiește semantica prin excelență pozitivă a vb. *a minuna*, drept care și introduce în scopul dezambiguizării (modalizatorul *poate* şi) perifraza ce susţine încărcătura *contextuală* negativă a acestui verb psihologic (în consecință, și de această dată avem a face, cel puţin într-o anumită măsură, cu o utilizare în cunoștință de cauză a verbului în discuţie cu sens „corupt”, negativ, sens actualizat în condiţiile în care stimulusul responsabil pentru experimentarea stării de uimire maximă în sferă negativă nu este credința, ci, dimpotrivă, absenţa acesteia, necredința!

Totuşi, aşa cum remarcam *supra*, vorbitorul actual asociază, într-o serie de situaţii, vb. *a minuna* cu stimuluşi negativi. Astfel de cazuri sunt superior reprezentate prin comparaţie cu enunţurile în care *a minuna* primeşte explicit modificatori adverbiali din sfera negativă de semnificaţii. Ambele tipuri de contexte presupun însă, în ultimă instanţă, o decodare similară a vb. *a minuna* [v., de pildă, în acest sens, ***Josnicia*** *lui ne minunează pe toţi* = „Josnicia lui ne surprinde *extrem de neplăcut* pe toţi” ↔ *Atitudinea lui ne-a minunat* ***foarte neplăcut***]. Nu este exclus ca aceste discrepanţe de atestare să se explice prin aceea că, în cazul primului tip de construcţie (cu stimulus intrinsec negativ), contradicţia dintre natura negativă a stimulusului şi semantica intrinsecă, fundamental pozitivă a vb. *a minuna*, nu este atât de evidentă prin comparaţie cu cea din a doua structură, unde ideea de „negativ”, „neplăcut”... se exprimă foarte explicit, în condiţiile în care *a minuna* este un verb prin excelenţă pozitiv.

În franceză, contextele *activ-tranzitive* consemnate sunt ilustrative *în exclusivitate* pentru semantica fundamental pozitivă a verbului *émerveiller*, în consecință, de această dată, putându-se

[12] O situație similară consemnează dicționarele limbii spaniole pentru subst. *maravilla* (v., de ex., DRAE *online*).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

admite o concordanță superioarăîntre informaţia lexicografică şi datele furnizate de comportamentul concret al verbului respectiv în limba actuală[13]. Ca și în cazul românei, *precumpănesc enunțurile cu stimuluși, morfologic, substantive neutre matricial, care, contextual, se încarcă pozitiv*: « ***Un ruisseau*** dans la ville, le Robec, nous *emerveille* » (*online* : www.tripadvisor.fr › ... › Rouen › Rouen - Activités › Rue Eau-de-Robec); « ***La gastronomie*** *haïtienne émerveille* encore une fois » (*online* : www.mosaikhub.com/gout-et-saveurs-lakay-la-cuisine) ș.a.În context bisericesc, accepţia pozitivă a unui substantiv-stimulus intrinsec neutruse precizează cel mai adesea, într-o primă instanță, în interiorul unei sintagme genitivale (cf. *la pensée de Dieu, l'enseignement de Jésus ș.a.*): « ***La pensée*** *de Dieu* nous émeut-elle, nous *émerveille*-t-elles » (*online*: ttps://w2.vatican.va/.../papa-francesco_20150826_udienza-generale.ht...); « ... ***l'enseignement*** *de Jésus* nous *émerveille* par sa profondeur » (*online* : www.entretienschretiens.com/019%20Notre%20pain%20quotidien%20(...) ș.a.În același tipar intră și substantive *intrinsec pozitive*, ca, de pildă, *fidélité*: « Encore, une fois, ***la fidélité*** *deDieu* nous surprend et nous *émerveille*" (*online*: www.eglisededieudebethel.com/historique/) ş.a. În unele contexte, substantivul-stimulus se raportează etimologic la aceeaşi familie ca şi vb. *émerveiller* (v., de ex., fr. *miracle*[s]); în astfel de situații, construcția rezultată este una *intensivă* de tipul *parigmenonului*, în exemplul care urmează, o *figura etimologica*: « ... même si ***les miracles*** nous *émerveillent*, ils ne remplaceront jamais la nourriture de notre âme... » (*online*: www.topchretien.com/.../avoir-faim-de-la-parol...). *Émerveiller* se asociază cu substantive-stimulus intrinsec pozitive și în arie discursivă laică (cf., de ex., « ***La beauté*** *du monde* nous émeut, nous étonne, nous *émerveille* », *online*: monalbumdeloups.skyrock.com/3234776435-La-beaute-du-monde-nou...; « *Votre* ***virtuosité*** nous *émerveille* », *online*: www.cpneuchatel.ch/documents/Gala_2016 ș.a.).

Încărcătura semantică pozitivă a fr. *émerveiller* se precizează foarte clar în numeroase contexte în care acest verb apare în raport de coordonare copulativă sau de juxtapunere cu lexeme verbale orientate de asemenea pozitiv; ca şi în cazul situaţiei discutate pentru română, tiparele astfel rezultate sunt uneori marcate redundant (cf., de ex., « Le spectacle vivant nous ***fascine***, nous *émerveille*, nous ***émeut***, nous ***excite***, nous ***mobilise***, et ***éveille*** *une variété étonnante de sentiments* chez le spectateur... », *online*: www.astorgfilms.com/about-astorg-music/ ș.a.). Acelaşi aspect este susţinut inclusiv de contextele în care vb. *émerveiller* este coocurent (de regulă, în limitele unei asocieri adversative) cu lexeme verbale prezentând un conţinut (intrinsec) orientat negativ: « Des interprétations correctes, une tranquillité *qui n'****endort*** *pas* ***mais*** *qui n'****émerveille*** *pas non plus*, c'est ni drôle, ni triste, ni propose de réflexion particulière » (*online* : www.senscritique.com › Antofisherb › Listes) ş.a. Enunţurile cu modificatori de polaritate, pozitivi şi negativi (cf. *agréablement* şi *désagréablement*) nu apar nici măcar sporadic, în contexte marcate pragma-stilistic (ca în cazul verbului din română, *a minuna*), ceea ce constituie un alt argument în favoarea semanticii intrinsece fundamental / exclusiv pozitive a fr. *émerveiller*.

Și în spaniolă, vb. *maravillar* guvernează subiecte-stimulus marcate prin excelență [+pozitiv]. De această dată însă, contextele cu substantive-stimulus *neutre intrinsec* și cele în limitele cărora stimulusul este *intrinsec pozitiv* sunt aproximativ la fel de bine reprezentate. În primul tip de enunțuri, cel mai adesea, sursa propriu-zisă (stimulusul real, responsabil pentru exprimarea stării respective) nu este exprimată prin intermediul unui complement,aceasta deducându-se de regulă dintr-un context mai amplu: "***La feria*** *de los pueblos* nos *maravillo*"

[13] Totuși, sporadic, și în franceză apar enunțuri reflexive în care s'*émerveiller* se asociază cu un stimulus negativ (pentru exemple, v. Teleoacă, *Verbele de mirare*).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

(*online*: www.tripadvisor.es › ... › Fuengirola - Qué hacer › Los Boliches); "Nos *maravillo* ***la playa*** *de Tulum*, la del hotel especialmente es muy bonita" (*online*: www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g15...) ș.a. În cazul stimulușilor intrinsec pozitivi, problema sursei propriu-zise se pune în termeni specifici, de fapt... nu se mai pune, având în vedere că această categorie de stimuluși implică prin definiție (similar stimulușilor intrinsec negativi) stimulusul real: "Nos *ha maravillado* ***la belleza*** *de las flores*[14], ***la majestuosidad*** *de algunos animales*" (*online*: https://books.google.ro/books?isbn=9702609593); "Siempre me *han maravillado* ***los milagros*** *de Jesús*" (*online*: estudiandolabibliaconoscar.blogspot.com/.../senales-lo-largo-del-camino-.) ș.a.

În unele contexte, doar la prima vedere vb. *maravillar* se asociază cu stimuluși intrinsec pozitivi, în realitate contextul amplu pledând în favoarea unei experimentări în aria negativă de semnificații (cf. *maravillar*„a surprinde într-un mod profund neplăcut"). Poate fi relevant în acest sens, de pildă, subst. *habilidad*, în următorul context (nemarcat stilistic) în care propaganda socialistă (utopică, mincinoasă) este demontată pas cu pas: "Reconozco que siempre me *ha maravilladola grandiosa* ***habilidad*** *dialéctica y propagandística de los socialistas* progres solidarios mendaces y expertos en prevaricar amparándose en el uso alternativo del derecho, reconozco que siempre me ha sobrecogido el depurado estilo que tienen de mentir solemnemente sabiendo que nadie les iba a reclamar responsabilidades y sabiendo que casi todos sabemos que mienten..." (*online*: orel.blogia.com/.../012701-vale-si-dejamos-a-eta-part...). În alte cazuri, stimulusul este unul intrinsec negativ; și de această dată, este vorba despre contexte non-marcate stilistic, în consecință enunțurile de acest gen putând fi considerate drept ilustrative pentru un anume tip de improprietate semantică (cf., de ex., "Siempre me *ha maravillado* ***el cinismo*** de esta gente y como son capaces de acusar a sus 'enemigos' comportamientos propios incluso a...", *online*: www.cotilleando.com/foro/posts/2829653/)[15] ș.a.Uneori, stimulusul, intrinsec neutru, se încarcă negativ într-un anume context, *maravillar* lexicalizând o accepție de asemenea negativă (cf., de pildă, "Siempre me *han maravillado* ***los individuos****marginales* que gastan al mes 1.800 € en drogas", *online*: www.vozpopuli.com/.../Culturas-Literatura-Dos...). Totuși, contexte de genul celor reproduse apar mai degrabă sporadic în spaniola actuală, având în orice caz o frecvență inferioară comparativ cu enunțurile similare, consemnate *supra* pentru română.

Și semantica intrinsec pozitivă a sp. *maravillar* transpare inclusiv la nivelul a numeroase contexte (unele, performate sub semnul redundanței) în care acest verb apare în raport de coordonare copulativă sau de juxtapunere cu verbe / locuțiuni / perifraze verbale (cvasisinonimice) orientate de asemenea pozitiv (cf., de ex., "Lo que me *ha maravillado* ***y fascinado****sobremanera* ha sido el señor Charlton Heston", *online*: www.filmaffinity.com/mx/reviews/2/671924.htmls...; "... son sólo algunas razones que nos *han maravillado* ***y dejado con la boca abierta***", *online*: room5.trivago.com.mx › Tipo de viaje › Play ș.a.). Încărcătura semantică fundamental pozitivă a sp. *maravillar* este evidentă inclusiv în enunțuri în care acesta este coocurent cu verbe (cvasi)antonimice, uneori în raport de coordonare... copulativă (iar nu adversativă): "... modelo caricaturesco, que en bastantes ocasiones parece ir adscrito a la existencia intrínseca del videojuego, *nos ha maravillado* ***y horrorizado*** *a partes iguales* con representaciones hiperbólicas de la realidad en ambos sexos" (*online*: www.gamedots.mx/evolucion-de-controles-de-videoj... ș.a.

[14] V., prin comparație, *Las flores* (stimulus neutru matricial, dar care, contextual, se încarcă pozitiv) *nos han maravillado* ***por su belleza***.

[15]Cf., în același sens, și unele contexte reflexive, ca de pildă: "A cada día que pasa, *me maravillo* más ***de su ineptitud y majadería***" (*online*: https://issuu.com/shangay/docs/shangay_476/4) ș.a.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

Că sp. *maravillar* este un verb prin excelență orientat pozitiv, acesta fiind cunoscut și utilizat ca atare de către vorbitorii actuali de spaniolă, se poate înțelege și din absența contextelor cu modificatori de polaritate. În această ordine de idei, asocierea cu *agradablemente / de manera agradable* este foarte probabil percepută de către vorbitor a fi una superfluă, în timp ce asocierea cu *desagradablemente / de manera desagradable* este resimțită ca generatoare de *contradictioin adiecto*. Izolat, totuși, am consemnat participiul *maravillado* precedat (redundant) de adv. *agradablemente* (cf., de ex., "... resultarán ***agradablemente*** *maravillados* al ver en los...", *online*: acento.com.do/.../1160969-visitar-constanza-es-una-o...)[16].

3. Consideraţii finale

Încercând să răspundem la întrebarea în ce măsură *orientarea fundamental pozitivă* (așa cum este aceasta descrisă în dicţionare) a celor trei lexeme verbale care exprimă conceptul 'a (se) minuna' în limbile română, franceză şi spaniolă (cf. rom. *a* [*se*] *minuna*, fr. [s']*émerveiller* şi sp. *maravillar*[*se*]) se susţine şi la nivelul utilizării concrete a acestor verbe, în demersul nostru am disociat între: a) utilizările în câmp discursiv religios / creştin, unde verbele în discuţie lexicalizează accepţii prin excelenţă intensiv-pozitive şi b) utilizările de la nivelul limbii profane, în speţă în registrul colocvial al limbilor romanice actuale, care ne îndreptăţesc să admitem, în special în cazul românei, fenomenul *polarizării semantice* (v., în acest sens, ocurenţele rom. *a minuna* inclusiv într-o serie de enunţuri cu stimuluşi [intrinsec / contextual] negativi). Enunţuri (activ-tranzitive) similare au fost consemnate, mai degrabă sporadic, şi în spaniolă, nu şi în franceză, unde structuri similare apar exclusiv în tipar reflexiv. Aceste discrepanţe au fost explicate de noi luând în considerare mai multe aspecte. Astfel, perspectiva *etimologică* este susceptibilă de a aduce unele lămuriri în acest sens. Aşa cum arătam,verbul din română se raportează, în ultimă instanţă, la lat. *mirionem*, termen cu o accepție negativă la originile sale, doar odată cu creştinismul acesta fiind înnobilat semantic. Oarecum opozitiv se defineşte lat. *mirabilia*, care explică substantivele ce se află la baza verbelor corespunzătoare din franceză şi spaniolă și care, de la bun început, a fost termen creştin, desemnând o noţiune intens conotată pozitiv. Mai mult, în română, limbă continuatoare a unei latine „rustice", reminiscenţele păgâne / antecreștine au putut supravieţui în condiţiile dezvoltării populaţiei daco-române în aria așa-numitului *creştinism popular* / *păgân*. În același sens ar putea fi invocate și alte aspecte, ca, de pildă, instituția Inchiziției în Occident(ul romanic), fenomen ce nu putea rămâne fără consecințe în plan lingvistic. Astfel, în Orient, unde nu a existat o instituție similară, libertatea vorbitorului s-a putut manifesta mai puțin cenzurat, dovadă în acest sens, printre altele, inclusiv numeroase „degradări semantice" ale unor termeni desemnând noţiuni religioase, un fenomen (mult) mai pregnant în Orientul latin, comparativ cu aria occidentală a romanității (pentru detalii, v. Teleoacă 2012: 73–94).În aceeași ordine de idei, considerăm că sentimentul acesta al... 'dezminunării' / 'dezmirării' nu poate fi separat nici de dimensiunea *economică*. Astfel, în cazul societăților mai puțin prospere economic, sentimentul 'minun(ăr)ii' suferă o anumită atrofiere, în condițiile orientării preocupărilor umane către zona pragmatică, aceea a subzistenței, a „grijii pentru ziua de mâine". Implicit, în acest context, se diminuează și simțul estetic, un simț poetic, văzut în studiile de specialitate inclusiv în relație cu capacitatea ființei umane de a se... minuna[17].

[16] Nu am consemnat contexte paralele cu adv. *desagradablemente*.

[17]De pildă, filosoful francez B. Vergely definea starea de minunare în termenii unei stări / capacități... poetice: «L'émerveillement est une faculté *poétique* qui se décide»(Bertrand Vergely, *Retour à l'émerveillement. Essais clés,* Éditions Albin Michel, 2010). V., în același sens, și C. Singer care vedea relația dintre subiectul uman și minune ca pe o relație obligatorie, ca pe o datorie sfântă a omului față de propria condiție, așa cum aceasta i-a fost dată de Creator în Univers: « Notre devoir le plus

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

După toate probabilitățile, astfel de fenomene de „polarizare semantică" nu sunt de dată recentă, însă, în același timp, nu este exclus ca acestea *să fi proliferat îndeosebi în epoca modernă*, fiind susceptibile de a fi analizate (inclusiv) *în relaţie cu un anumit spirit* „*decadent*". În ultimă instanță, ar putea fi vorba despre un fenomen mai amplu, definibil în relaţie cu *desacralizarea*, cu fenomenul *secularizării*, aceasta în condițiile în care starea de ʻminunare' (în general, starea de ʻmirare') este relevantă (inclusiv) pentru capacitatea de *smerire a omului* în faţa lui Dumnezeu și a zidirii Sale[18]. Prin urmare, o deplasare semantică, la prima vedere, soldată (pur și simplu) cu o... *improprietate semantică*, este susceptibilă de a primi și alte explicații / justificări, de pildă din perspectiva admiterii unor *tendinţe specifice*, manifestate într-un context istorico-cultural aparte. În același timp, nu trebuie omis faptul că, cel puțin în unele dintre enunțurile excerptate (din pagini de limba română), utilizarea „improprie" a vb. *a minuna*, în speță cu accepție negativă, se face în deplină cunoștință de cauză, în consecință ne(mai)fiind vorba despre o improprietate semantică, ci despre o valorificare specifică a verbului respectiv, mai exact în conformitate cu anumite intenții (pragma-stilistice) de comunicare.În astfel de cazuri, avem a face, cu alte cuvinte, cu o „deraiere" asumată și... soluționabilă în perspectivă discursivă, deși – așa cum remarcam *supra* – chiar şi în situații de acest gen, rămâne relevantă opţiunea enunţiatorului de a exprima un anume conținut într-un anume fel. Abstracție făcând de contextele (marcate sau non-marcate pragma-stilistic) în limitele cărora ʻa minuna' se asociază cu stimuluși orientați negativ, *semantica verbelor în discuție este una fundamental pozitivă în toate cele trei limbi considerate*, inclusiv în română, unde enunțurile în care *a minuna* se construiește cu stimuluși pozitivi predomină net asupra celor cu stimuluși negativi.

BIBLIOGRAPHY

Ciorănescu, Al., 2007, *Dicţionarul etimologic al limbii române* [Ediţie îngrijită şi traducere din limba spaniolă de Tudora Şandru Mehedinţi şi Magdalena Popescu Marin], Bucureşti, Editura Saeculum I.O(CDER).

Corominas, Joan, 1954, *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana*, volumen III (L–RE), Madrid, Editorial Gredos, S.A. (Corominas 1954 [III]).

Diccionario de la Real Academia Española, 2001, la 22.ª edición, Madrid, Espasa Calpe, edición electrónica [*online*: www.rae.es/recursos/diccionarios/drae) (DRAE *online*).

Dicţionarul explicativ al limbii romane, 2009 (ediţia a III-a, revăzută şi adăugită), Bucureşti, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic Gold (DEX 2009).

Dicţionarul Limbii Române, 1967, Tomul VI, Fascicula a 8-a (*miniaturiza – mititel*), Bucureşti, Editura Academiei Republicii Socialiste România (DLR [VI] 1967).

Dicţionarul limbii române literare contemporane, 1955–1957, Bucureşti, Colectiv, Editura Academiei Române (DLRLC).

Ernout, Alfred, Antoine Meillet, 2001, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, Paris, Klincksieck (Ern.–Meillet 2001).

impérieux est peut-être *de ne jamais lâcher le fil de la Merveille*. Grâce à lui je sortirai du plus sombre des labyrinthes » (Christiane Singer, *Où cours-tu, Ne sais-tu pas que le ciel est en toi ?*, Éditions Albin Michel, 2001).

[18]V., în acest sens, și una dintre accepțiile cu care vb. *a minun*a, în tipar reflexiv, circula în româna veche, anume „a se smeri în faţa minunilor lui Dumnezeu; a se tulbura profund": „*Minunatu-se-au* înţelepciunea ta *de*... mere" (PSALT. 288, *apud* DLR [VI] 1967).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, e-ISBN: 978-606-8624-01-3

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

Lakoff, George, 1987, *Women, Fire and Dangerous Things*, Chicago, University of Chicago Press.

Langacker, Roland W., 1987, *Foundations of cognitive grammar*, vol. I: *Theoretical prerequisites*, Stanford, University Press.

Larousse.fr.: encyclopédie et dictionnaires gratuits en ligne [*online*: www.larousse.fr/] (Larousse *online*).

Manea, Dana, 2001, *Structura semantico-stilistică a verbului românesc. Verbele psihologice*, Bucureşti, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Bucureşti.

Noul dicţionar explicativ al limbii române, 2002, Bucureşti – Chişinău, Editura Litera Internaţional (NODEX 2002).

Teleoacă, Dana-Luminița, 2005, *Terminologia religioasă creștină în limba română*, București, Editura Academiei Române.

Teleoacă, Dana-Luminița, 2012, „Interferenţe lingvistice 'sacru / profan' în spaţiul romanic", în *Studii şi cercetări lingvistice*, LXIII, nr. 1, p. 73–94.

Teleoacă, Dana-Luminița, 2014a, „Termes religieux hérités du latin à diffusion restreinte dans la Romania", în *Revue roumaine de linguistique*, LIX, nr. 2, p. 189–202.

Teleoacă, Dana-Luminița, 2014b, „Verbele de mirare în limba română actuală: structura semantică a predicatului psihologic şi implicaţiile sale asupra cadrului adjuncţial", în Iulian Boldea (ed.), *Globalization and intercultural dialogue: multidisciplinary perspectives*, Tîrgu-Mureş, Arhipelag XXI, p. 380–391.

Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2015, *Structuri argumentale verbale în context romanic*: *'a consterna' în română, franceză şi spaniolă*, comunicare la cel de al VI-lea Simpozion Internaţional de Lingvsitică, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Bucureşti, 29–30 mai 2015.

Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2016, „Structuri argumentale verbale în limbile romanice actuale: 'a mira' în română, franceză şi spaniolă. Primul argument: subiectul", în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors), *The Proceedings of the International Conference Literature, Discourse and Multicultural Dialogue*, Language and Discourse, vol. 4, Tîrgu Mureş, Arhipelag XXI Press, p. 282–293

Teleoacă, Dana-Luminița, *Verbele psihologice de mirare. O abordare sintactico-semantico-pragmatică din perspectiva gramaticii cognitive în context romanic* (*română, franceză şi spaniolă*) [*Verbele de mirare*] (lucrare în curs de elaborare).

Trésor de la langue française informatisé, Analyse et traitement informatique de la langue française – Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales [CNRTL] – Université Nancy, CNRS Éditions [*online*: atilf.atilf.fr/tlf.htm] (TLFi).

Zugravu, Nelu, 1997, *Geneza creștinismului popular al românilor*, Institutul Român de Thracologie, București, Vavila, EDINF SRL.

BDD-V4090 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)